

Oprogramowanie Bailiff Management System

wykonano na zlecenie

Smart Business Software Sp. z o.o., KRS: 0000769719

Data: 13 lipca 2022 r.

Autor: adw. dr Paweł Litwiński, r.pr. Przemysław Licznar

1.

W procesie korzystania z oprogramowania Bailiff Management System komornik występuje jako administrator danych osobowych, które powierza Smart Business Software Sp. o.o. w celu prezentacji bieżącego stanu postępowań egzekucyjnych oraz rekomendacji dalszego postępowania w sprawie. Przewidziane mechanizmy weryfikacji wierzycieli, przypisywania do nich właściwych spraw oraz potwierdzania prezentacji spraw w oprogramowaniu pozwalają komornikowi zachować kontrolę nad powierzonymi danymi.

2.

Stanowiąca załącznik do umowy ramowej umowa powierzenia przetwarzania danych osobowych przez komornika na rzecz SBS jest prawidłowa i zawiera wszystkie elementy wymagane przez art. 28 RODO, a także pozostaje zgodna z praktyką w zakresie zawierania tego rodzaju umów.

3.

Oprogramowanie Bailiff Management System uzyskuje dostęp wyłącznie do danych dotyczących spraw, które komornik prawidłowo przypisał do wierzyciela i umożliwił ich prezentację w oprogramowaniu. Smart Business Software Sp. z o.o. w żadnym przypadku nie otrzymuje dostępu do pełnej bazy danych komornika i spraw, które prowadzi, ani też do spraw innych niż te, które komornik wskazał do prezentowania w oprogramowaniu.

4.

Dane prezentowane w oprogramowaniu Bailiff Management System aktualizowane są automatycznie w przypadku wprowadzenia zmian w danych sprawy przez komornika. Po zakończeniu współpracy dane są niezwłocznie usuwane z BMS.

5.

Oprogramowanie wyposażono w odpowiednie zabezpieczenia techniczne, a komunikacja pomiędzy poszczególnymi elementami systemu jest szyfrowana, co zapewnia bezpieczeństwo przesyłanym danym, w tym danym osobowym.

II. Wstęp

Przedmiotem niniejszego memorandum jest analiza prawna pewnych aspektów funkcjonowania oprogramowania Bailiff Management System, którego właścicielem jest spółka Smart Business Software Sp. z o.o., pod kątem przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych, dalej jako: **RODO**) oraz analiza zagadnień problemowych przedstawionych przez Smart Business Software Sp. z o.o.

III. Stan faktyczny

Smart Business Software Sp. z o.o. (dalej jako: **SBS**) jest właścicielem oprogramowania Bailiff Management System (dalej jako: **BMS**), przeznaczonego dla wierzycieli, ich pełnomocników oraz komorników, służącego do kompleksowego zarządzania sprawami (poprzez podgląd statusu spraw i danych powierzonych przez komornika) znajdującymi się na etapie egzekucji komorniczej. System pozwala na automatyczny monitoring elektroniczny spraw przez wierzycieli i ich pełnomocników poprzez wgląd za pośrednictwem systemu BMS do danych pochodzących z systemów wykorzystywanych w kancelariach komorniczych. Podgląd możliwy jest na podstawie zezwolenia wierzyciela dotyczącej każdej ze spraw. Warunkiem skorzystania z tej możliwości oferowanej przez program jest zawarcie stosownej umowy licencyjnej pomiędzy SBS a danym komornikiem oraz pomiędzy SBS a wierzycielem. Umowy zawierają m.in. postanowienia lub załączniki dotyczące przetwarzania danych osobowych. Bez konsensusu wierzyciela i komornika nie będzie możliwy wgląd do żadnych danych dotyczących spraw egzekucyjnych za pomocą oprogramowania BMS.

IV. Ocena prawna

[Sposób działania systemu BMS oraz role zaangażowanych podmiotów]

Zgodnie ze stanem faktycznym ustalonym na podstawie przekazanych przez SBS informacji, do podjęcia jakiegokolwiek interakcji z oprogramowaniem BMS niezbędne jest zawarcie umów: pomiędzy komornikiem a SBS, a także pomiędzy SBS a wierzycielem. SBS, jako twórca i właściciel oprogramowania BMS, jest jednocześnie jego licencjodawcą. Tym samym główna umowa zawiera stosowne postanowienia poświęcone oprogramowaniu jako utworowi w rozumieniu prawa autorskiego oraz udzielenia właściwemu podmiotowi – odpowiednio wierzycielowi lub komornikowi – licencji na korzystanie z oprogramowania. Ponadto umowa reguluje kwestie związane z dostępem do informacji o sprawach prowadzonych przez komorników, a także zawiera wzory oświadczeń niezbędnych do pozyskania tych informacji. Podkreślenia wymaga bowiem, że za pośrednictwem oprogramowania BMS dostępne są jedynie informacje pochodzące ze spraw wierzyciela, który udzielił zezwolenia na ich prezentację przez komornika w systemie BMS i tym samym

pozyskanie ich przez SBS. Komornik natomiast, po uzyskaniu informacji o udzielonym zezwoleniu, musi przypisać sprawy prowadzone z wniosku danego wierzyciela (domyślnie identyfikowanego za pomocą numerów: NIP, REGON, KRS lub nazwy podmiotu). Konieczne jest również wprowadzenie kodu aktywacyjnego otrzymanego od licencjodawcy. Również wierzyciel wprowadzić powinien unikalny kod aktywacyjny przekazany mu – tym razem – przez licencjobiorcę, a więc komornika. Wyświetlenie danych w oprogramowaniu BMS wymaga jeszcze dodatkowej autoryzacji ze strony komornika oraz wierzyciela, który otrzymuje powiadomienie o możliwości uzyskania dostępu do stanu swoich spraw za pomocą oprogramowania BMS. Dopiero po akceptacji określone dane dotyczące spraw – w tym dane osobowe w drodze powierzenia przetwarzania (komornik pozostaje ich administratorem, a SBS przetwarza je jako procesor) – zostają przekazane i możliwy jest ich podgląd za pośrednictwem oprogramowania BMS.

Podkreślenia wymaga, że w żadnym przypadku oprogramowanie BMS nie otrzymuje nieograniczonego dostępu do bazy danych komornika – dostęp dotyczy wyłącznie spraw wierzyciela, który udzielił SBS zezwolenia na dostęp do nich za pośrednictwem systemu informatycznego, a tym samym komornikowi na umożliwienie dostępu do danych. Co ważne, nie jest to pełne odwzorowanie akt komorniczych – system BMS umożliwia podgląd danych wprowadzonych przez komornika do systemu, a dotyczących danej sprawy, w tym m.in. wskazanie sygnatury, stron, aktualnego salda, bieżących czynności dokonanych w toczącym się postępowaniu, wysokości wydatków. Katalog informacji jest ograniczony – komornik nie ma możliwości przekazania więcej danych, niż zakres przewidziany w BMS, który od początku znany jest licencjobiorcom – komornikom i wierzycielom. Komornik ma zatem kontrolę nad przekazywaniem danych, to on bowiem ostatecznie decyduje o umożliwieniu podglądu danych dotyczących spraw w oprogramowaniu BMS dla danego wierzyciela.

Po ustaleniu spraw wierzyciela, który udzielił zezwolenia, a także akceptacji możliwości umożliwienia podglądu spraw w oprogramowaniu BMS przez wierzyciela i komornika, dane aktualizowane są automatycznie w przypadku dokonania zmian w stanie spraw po stronie komornika – jednakże wyłącznie w odniesieniu do tych konkretnych spraw. Oprogramowanie BMS nie uzyskuje na żadnym etapie szerszego dostępu do bazy danych komornika. Automatyzacja pozyskiwania informacji w tym przypadku oznacza brak konieczności ręcznego wprowadzania raz zaakceptowanych danych do systemu – w przypadku konieczności aktualizacji, są one pobierane automatycznie. Działanie takie jest niezbędne, by zapewnić uprawnionemu do dostępu wierzycielowi zawsze aktualne dane o stanie jego postępowań egzekucyjnych.

W przypadku zakończenia współpracy pomiędzy komornikiem a SBS, co wiązać się będzie z zaprzestaniem powierzenia przetwarzania danych osobowych (komornik jest administratorem danych osobowych zgromadzonych w aktach komorniczych na mocy odrębnych przepisów), a także w przypadku wycofania zezwolenia wierzyciela, dane dotyczące postępowań egzekucyjnych danego wierzyciela przestają być dostępne w oprogramowaniu BMS, a wszelki informacje usuwane są przez SBS. Oczywiście

wierzyciel nadal ma możliwość dostępu do statusu swoich spraw wszelkimi innymi sposobami komunikacji z komornikiem przewidzianymi przez prawo.

Podkreślić należy, że w całym procesie w odniesieniu do danych osobowych dotyczących spraw egzekucyjnych, komornik pozostaje administratorem danych osobowych. Zgodnie bowiem z art. 4 pkt. 7) RODO, administratorem jest podmiot, który samodzielnie lub wspólnie z innymi ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych. Wśród podmiotów należących do sektora publicznego o uznaniu ich za administratorów danych decydują albo wprost przepisy prawa, albo też status ten wynika z zakresu kompetencji przyznanych danemu podmiotowi - w przypadku komornika sądowego wynika z kompetencji przyznanych mu w przepisach prawa: komornik przetwarza dane osobowe dłużnika w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego na podstawie KPC - jak wskazuje art. 758 KPC, sprawy egzekucyjne należą do właściwości sądów rejonowych i działających przy tych sądach komorników.

Wierzyciel natomiast przetwarza dane osobowe w oparciu o własne podstawy prawne, mające związek z dochodzeniem roszczeń wynikających ze stosunku prawnego łączącego wierzyciela z dłużnikiem. Wierzyciel jest odrębnym od komornika administratorem danych osobowych. Na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, wierzyciel ma możliwość uzyskiwania informacji o postępowaniu, w którym bierze udział (art. art. 760¹ KPC, art. 763 KPC).

Pomiędzy tymi podmiotami występuje SBS jako procesor (podmiot przetwarzający w rozumieniu art. 28 RODO) wobec danych powierzonych mu przez komornika w związku z korzystaniem z oprogramowania BMS. Sposób funkcjonowania oprogramowania BMS pozwala na przetwarzanie danych zgodnie z rolami przewidzianymi przepisami prawa.

[Poziom zabezpieczeń]

SBS, jako podmiot przetwarzający, na mocy przepisów RODO zobowiązany jest do stosowania odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych służących zabezpieczeniu przetwarzanych danych osobowych. W przypadku oprogramowania BMS zastosowano szereg rozwiązań wpływających na bezpieczeństwo danych.

Zgodnie z przedstawionymi przez SBS informacjami dotyczącymi zabezpieczeń oprogramowania BMS, w oprogramowaniu zastosowano procedury zarządzania uprawnieniami. System nadawania uprawnień zbudowano w oparciu o role - użytkownicy mogą zostać przypisani do grup uprawnień, które stanowią odpowiedniki ich ról w systemie. Przyjęte rozwiązania pozwalają zachować kontrolę nad udzielaniem dostępu do oprogramowania i ograniczają ryzyko nadania zbyt szerokiego zakresu uprawnień nieupoważnionym podmiotom.

Autentykacja i autoryzacja odbywa się z zastosowaniem standardu JWT, opartego o tokeny o określonym czasie ważności. Wymiana informacji z serwerem jest szyfrowana

z zastosowaniem protokołu HTTPS, a tokeny podpisane są cyfrowo, co uniemożliwia autentykację lub autoryzację w przypadku zmiany danych w tokenie. Dostęp do widoków chronionych po stronie serwera również jest zabezpieczony – uprawnienia użytkownika są weryfikowane w bazie danych, a brak zgodności uniemożliwia uzyskanie dostępu.

W przypadku podjęcia 3 nieudanych prób uwierzytelnienia z wykorzystaniem tej samej nazwy użytkownika w ciągu 10 minut, dostęp dla tego użytkownika jest blokowany na 30 minut. Rozwiązanie to obejmuje wszystkie możliwe drogi autentykacji w systemie i zapobiega próbom nieuprawnionego dostępu nieupoważnionym osobom (w tym z wykorzystaniem metod włamania metodami *brute-force*).

Zarówno hasła, jak i pliki konfiguracyjne przechowywane są w bezpieczny sposób, przy użyciu szyfrowania. Serwer opatrzony jest certyfikatem SSL wystawionym przez Certum Organization Validation CA SHA2, a komunikacja pomiędzy przeglądarką użytkownika oraz serwerem zewnętrznym systemu odbywa się za pomocą szyfrowanego połączenia HTTPS z pomocą protokołu TLS.

W przypadku komunikacji z serwerem na potrzeby synchronizacji danych w module oprogramowania BMS przeznaczonym dla komorników, również jest ona szyfrowana za pomocą połączenia HTTPS i protokołu TLS. Oprogramowanie usługi jest podpisane przy użyciu Certyfikatu Certum Extended Validation Code Signing CA SHA2 wystawionego dla Smart Business Software Sp. z o.o. – dotyczy to zarówno instalatora, jak i plików wykonywalnych, co stanowi zabezpieczenie przed nieautoryzowaną modyfikacją oprogramowania oraz poświadcza jego pochodzenie.

Dodatkowym zabezpieczeniem oprogramowania jest możliwość nałożenia blokady dostępu przez licencjodawcę w przypadku naruszenia przez użytkownika postanowień regulaminu oprogramowania lub przepisów prawa. W takim przypadku tymczasowo blokowany jest dostęp do oprogramowania w celu wyjaśnienia przyczyn nietypowego zachowania, które miało miejsce z wykorzystaniem danych uwierzytelniających i dostępu przyznanego określonej osobie. Ma to na celu zabezpieczenie danych przed ewentualnym niepożądanym dostępem lub atakiem hakerskim, pozwala na szybką i zdecydowaną reakcję w sytuacji, gdy zachodzi brak pewności, czy uprawnienia dostępowe użytkownika nie są wykorzystywane przez osobę nieuprawnioną lub niepowołaną. Podkreślenia wymaga, że tymczasowa blokada użytkownika w systemie nie pozbawia wierzyciela możliwości uzyskania dostępu do informacji o sprawie wszelkimi innymi sposobami komunikacji z komornikiem przewidzianymi przez prawo – stanowi wyłącznie zabezpieczenie komunikacji z komornikiem za pośrednictwem oprogramowania BMS.

[Powierzenie przetwarzania danych osobowych]

W stanie faktycznym, którego dotyczy niniejsze memorandum, mamy do czynienia z dwoma administratorami danych: komornikiem oraz wierzycielem. Pomiędzy nimi, w roli pośrednika przekazującego dane dotyczące spraw, występuje SBS i oprogramowanie BMS.

Dane dotyczące określonych, wskazanych przez komornika postępowań egzekucyjnych, w tym dane osobowe w nich zawarte, pobierane są z systemu komornika, na którym zainstalowano odpowiednie oprogramowanie, a następnie przekazywane są na platformę BMS, do której dostęp zdalny za pomocą adresu URL posiada wierzyciel lub jego pełnomocnik. W ten sposób dochodzi do wypełnienia obowiązków informacyjnych komornika, wynikających z ustawy o komornikach sądowych wobec wierzyciela przy wykorzystaniu infrastruktury SBS. Dochodzi zatem do delegowania zadania własnego, które co do zasady powinno podlegać realizacji bezpośrednio przez komornika, na SBS. Zasadne jest więc dokonanie powierzenia przetwarzania: komornik występuje jako administrator danych osobowych, a SBS jako procesor.

Wymogi dotyczące treści prawidłowej umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych zawarte zostały w art. 28 RODO. Stanowiąca załącznik do umowy ramowej umowa powierzenia przetwarzania danych osobowych przez komornika na rzecz SBS jest prawidłowa i zawiera wszystkie elementy wymagane przez art. 28 RODO, a także pozostaje zgodna z praktyką w zakresie zawierania tego rodzaju umów. Umowa właściwie wskazuje cel przetwarzania oraz zakres przetwarzanych danych. Prawidłowo uregulowane zostały prawa i obowiązki podmiotów zaangażowanych w proces przetwarzania danych, a także odpowiednio zabezpieczone interesy obu stron umowy.

dr Paweł Litwiński
adwokat

Przemysław Licznar
radca prawny